

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

313

Przyszłość rachunkowości i sprawozdawczości – założenia, zasady, definicje Kierunki zmian prawa bilansowego w Polsce

Redaktorzy naukowci

Zbigniew Luty

Aleksandra Łakomiak

Alicja Mazur

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Czupryńska
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-319-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Dorota Adamek-Hyska: Założenia koncepcyjne sprawozdań budżetowych	9
Hanna Czaja-Cieszyńska: „Nie” dla MSSF dla MSP w Unii Europejskiej – słuszna decyzja czy duży błąd?.....	25
Waldemar Gos, Stanisław Hońko: Rachunkowość małych przedsiębiorstw – diagnoza i propozycje modyfikacji prawa bilansowego.....	35
Małgorzata Kamieniecka: Sprawozdawczość MŚP w zakresie odroczonego podatku dochodowego – propozycje zmian	46
Anna Kasperowicz: Pojęcie kontroli w kontekście uznawania przychodów .	58
Tomasz Kondraszuk: Uproszczona ewidencja czy uproszczona sprawo- zdawczość w sektorze mikroprzedsiębiorstw?.....	74
Alicja Mazur: Pomiar wartości przychodów według projektu międzyracho- wego standardu dotyczącego przychodów	84
Lucyna Poniatowska: Rezerwy w rachunkowości – ewolucja podejścia i per- spektywy zmian	100
Adrian Ryba: Ewidencja i wycena inwestycji zgodnie z ustawą o rachunko- wości – artykuł dyskusyjny	110
Aleksandra Sulik-Górecka: Koncepcja zmiany zasad prezentacji kapitału w sprawozdaniu finansowym zamkniętych funduszy inwestycyjnych	127
Gyöngyvér Takáts: Koncepcja sprawozdawczości finansowej mikropodmio- tów – przyczynek do dyskusji.....	137
Grażyna Voss, Piotr Prewysz-Kwinto: Zintegrowane systemy ewidencyjne	148
Mateusz Wilczewski: Wpływ wyceny kart zawodniczych na bilans klubu piłkarskiego.....	159
Edward Wiszniowski: Model szacowania Utraty wartości instrumentów fi- nansowych w założeniach MSSF 9 – rachunkowość czy inżynieria finan- sowa?	170
Paweł Zieniuk: Ujawnienia informacji o wartościach szacunkowych w spra- wozdaniu finansowym – wyzwanie dla biegłego rewidenta.....	189
Katarzyna Żuk: Ujęcie księgowo pomocy finansowej uzyskiwanej przez wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw	199

Summaries

Dorota Adamek-Hyska: Conceptual framework of budgetary reports.....	24
Hanna Czaja-Cieszyńska: ”No” to IFRS for SMEs in the European Union – the right decision or a big mistake?	34

Waldemar Gos, Stanisław Hońko: Accounting of small enterprises – diagnosis and proposals for modification of accounting law	45
Małgorzata Kamieniecka: Deferred income tax in the reporting of SMEs – proposals for change	57
Anna Kasperowicz: Concept of control in the context of income recognizing	73
Tomasz Kondraszuk: Simplified recording or simplified reporting in the sector of microenterprises	83
Alicja Mazur: Revenue measurement according to the proposal of a new international standard	99
Lucyna Poniatowska: Reserves in accounting – evolution of approach and perspectives of changes	109
Adrian Ryba: Recording and measurement of investments in accordance with the accounting act – discussion article	126
Aleksandra Sulik-Górecka: The rules of capital presentation in the financial report of close-end investment funds in the light of law	136
Gyöngyvér Takáts: Financial reporting concept of micro entities – discussion paper	147
Grażyna Voss, Piotr Prewysz-Kwinto: ERP systems	158
Mateusz Wilczewski: The influence of players’ registration rights on a football club’s balance sheet	169
Edward Wiszniowski: A model for estimating the loss of value of amortised cost financial instruments as per the accounting standards requirements 9 IFRS – accounting or financial engineering?	188
Paweł Zieniuk: Disclosures of estimated values in financial statements – a challenge for auditor	198
Katarzyna Żuk: Accounting presentation of financial grants received by the pre-recognized groups of fruit and vegetables producers	212

Adrian Ryba

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

EWIDENCJA I WYCENA INWESTYCJI ZGODNIE Z USTAWĄ O RACHUNKOWOŚCI – ARTYKUŁ DYSKUSYJNY

Streszczenie: W artykule przeprowadzono analizę regulacji ustawy o rachunkowości w zakresie ewidencji i wyceny inwestycji. Wykazano, iż obecnie stosowane rozwiązania, odrębne dla każdej kategorii inwestycji wyszczególnionej na podstawie ustawy, nie znajdują ekonomicznego uzasadnienia. W konsekwencji, zaproponowano zmiany, które mają na celu ujednoczenie zasad ewidencji i wyceny dla inwestycji krótkoterminowych oraz inwestycji długoterminowych.

Słowa kluczowe: inwestycje, ewidencja, wycena, ustawa o rachunkowości.

1. Wstęp

Regulacje w zakresie ewidencji i wyceny inwestycji zawiera ustawa o rachunkowości [Ustawa z dnia 29 września 1994 r.] (zwana dalej ustawą). Dodatkowo ewidencję i wycenę instrumentów finansowych, jako składników inwestycji, reguluje rozporządzenie [Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r.] w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (zwane dalej rozporządzeniem). Wprowadzone w rozporządzeniu szczegółowe rozwiązania niestety nie są zgodne z przepisami ustawy. Dodatkowo w ustawie inwestycje podzielono na kilka kategorii i dla każdej z nich wprowadzono odrębne zasady ewidencji i wyceny. Celem artykułu jest opracowanie jednolitych zasad ewidencji i wyceny dla wszystkich kategorii inwestycji wyszczególnionych w ustawie. W artykule przeprowadzono analizę przepisów ustawy, rozporządzenia oraz wybranych Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (w sprawach, które nie są uregulowane w ustawie i rozporządzeniu).

Artykuł został podzielony na trzy części. W pierwszej części przeprowadzono analizę definicji inwestycji zawartej w ustawie o rachunkowości. W drugiej przeanalizowano regulacje zawarte w wymienionej ustawie w zakresie ewidencji i wyceny inwestycji (z wyłączeniem sposobów szacowania wartości godziwej). Trzecia część

artykułu zawiera propozycje zmian, które mają na celu uzyskanie jednolitych rozwiązań dla wszystkich kategorii inwestycji.

2. Definicja inwestycji w ustawie o rachunkowości

W literaturze z zakresu finansów inwestycje określa się jako „wyrzeczenie bieżącej konsumpcji dla przyszłych i niepewnych korzyści” [Jajuga, Kuziak, Markowski 1997, s. 11]. Z kolei w ustawie inwestycje zostały zdefiniowane jako składniki aktywów posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków. W tym również z transakcji handlowej. Do inwestycji zalicza się między innymi aktywa finansowe, nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz jednostka posiada je w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych (art. 3 ust. 1 pkt 17 ustawy). Definicja zawarta w ustawie jest węższa, gdyż w rachunkowości część inwestycji w rozumieniu finansów jest ujmowana jako składniki rzeczowych aktywów trwałych i/lub wartości niematerialnych i prawnych. Już od momentu wprowadzenia definicji inwestycji w ustawie powstał problem, w jaki sposób odróżnić inwestycje od rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych. Ustawa zawiera wskazówkę, zgodnie z którą do inwestycji powinny zostać zaliczone te składniki aktywów, które nie są użytkowane przez jednostkę gospodarczą. Pojęcie użytkowania niestety nie zostało zdefiniowane w ustawie. Zdaniem autora definicja inwestycji wskazuje na te składniki aktywów, które są wykorzystywane do celów prowadzenia działalności operacyjnej jednostki gospodarczej, a która to działalność jest szczegółowo określona w statucie, umowie spółki, akcie prawnym lub innym dokumencie o podobnym charakterze [por. Walińska 2002, s. 381]. Jeśli więc składnik aktywów nie jest wykorzystywany do prowadzenia tzw. działalności statutowej, stanowi on składnik inwestycji. Zatem część definicji inwestycji: „które nie są użytkowane przez jednostkę”, powinna zostać zastąpiona następującym stwierdzeniem: „które nie są wykorzystywane do celów prowadzenia działalności operacyjnej jednostki gospodarczej określonej w statucie, umowie spółki, akcie prawnym lub innym dokumencie o podobnym charakterze”.

3. Ewidencja i wycena inwestycji – analiza regulacji

Tak jak wspomniano we wstępie, szczegółowe rozwiązania z zakresu ewidencji i wyceny inwestycji zawiera ustawa o rachunkowości, a w zakresie instrumentów finansowych wydane do ustawy rozporządzenie. Pomimo licznych nowelizacji ustawa w dalszym ciągu stwarza problemy. Przykładem może być wycena inwestycji na moment początkowego ujęcia. Brakuje w tym przypadku metod wyceny inwestycji wytworzonych (powstałych). W praktyce gospodarczej jednostki wykorzystują w tym celu rozwiązania zawarte w standardach międzynarodowych (odpowiednio

MSR 38 dla wartości niematerialnych i prawnych oraz MSR 40 dla nieruchomości inwestycyjnych), korzystając z delegacji zawartej w ustawie o rachunkowości. W opinii autora początkowa wycena inwestycji w księgach rachunkowych powinna zostać doprecyzowana w ustawie. Wystarczy zapis: „nabyte lub powstałe aktywa finansowe oraz inne inwestycje ujmują się w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia albo powstania według ceny nabycia albo ceny zakupu, jeżeli koszty przeprowadzenia i rozliczenia transakcji nie są istotne” poszerzyć o następujący fragment: „natomiast wytworzone przez jednostkę inwestycje ujmują się w koszcie wytworzenia”. Po początkowym ujęciu, zgodnie z art. 28 ustawy, jednostka gospodarcza nie rzadziej niż na dzień bilansowy ponownie wycenia posiadane inwestycje. Niestety, ze względu na odrębne zasady ewidencji i wyceny inwestycje należy podzielić na następujące kategorie: nieruchomości inwestycyjne, wartości niematerialne i prawne, instrumenty finansowe oraz pozostałe inwestycje.

3.1. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości zakwalifikowane do inwestycji, stanowiące zarówno składniki inwestycji krótkoterminowych, jak i długoterminowych, wycenia się albo w wartości godziwej (cenie rynkowej), albo też w cenie nabycia pomniejszonej o amortyzację i skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W przypadku nieruchomości zakwalifikowanych do inwestycji krótkoterminowych, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 32, przychody lub koszty związane z utrzymaniem, zbyciem nieruchomości inwestycyjnych oraz przychody lub koszty związane z ich przeszacowaniem stanowią pozostałe przychody lub koszty operacyjne. Niestety, zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy skutki przeszacowania wartości nieruchomości jako składnika inwestycji krótkoterminowych stanowią przychody lub koszty finansowe. Brak we wskazanym artykule ustawy zapisu wyłączonego nieruchomości inwestycyjne powoduje, iż oba przepisy są z sobą sprzeczne. Wybór jednego z wymienionych przepisów nie jest możliwy – oba przepisy są obowiązujące. Z kolei w przypadku nieruchomości zakwalifikowanych do inwestycji długoterminowych, w wyniku wyłączenia ich z art. 35 ust. 4 ustawy, brakuje regulacji w zakresie rozliczania skutków ich aktualizacji na dzień bilansowy. W takim przypadku jednostki mogą (ale nie muszą) wykorzystywać art. 35 MSR 40, zgodnie z którym skutki wyceny należy odnosić na wynik finansowy bieżącego okresu, a skutki przeszacowania stanowią pozostałe przychody lub koszty operacyjne (art. 3, ust. 1, pkt 32).

3.2. Wartości niematerialne i prawne zakwalifikowane do inwestycji

Tak jak nieruchomości inwestycyjne, wartości niematerialne i prawne zakwalifikowane do inwestycji, stanowiące zarówno składniki inwestycji krótkoterminowych, jak i długoterminowych, na dzień bilansowy wycenia się albo w wartości godziwej (cenie rynkowej), albo też w cenie nabycia pomniejszonej o amortyzację i skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 32 przychody lub

koszty związane z utrzymaniem, zbyciem wartości niematerialnych i prawnych oraz przychody lub koszty związane z ich przeszacowaniem stanowią pozostałe przychody lub koszty operacyjne. Niestety, tak jak w przypadku nieruchomości inwestycyjnych, również dla wartości niematerialnych i prawnych nie dokonano wyłączenia w art. 35 ust. 3 ustawy i w konsekwencji skutki ich przeszacowania jako składnika inwestycji stanowią przychody lub koszty finansowe. W efekcie również dla wartości niematerialnych i prawnych zakwalifikowanych do inwestycji krótkoterminowych przepisy regulujące sposób rozliczenia skutków aktualizacji są ze sobą sprzeczne. W tym miejscu zbieżność rozwiązań dla nieruchomości inwestycyjnych i wartości niematerialnych i prawnych kończy się. Dla wartości niematerialnych i prawnych w wyniku zastosowanego wyłączenia w art. 35 ust. 4 ustawy brakuje regulacji w zakresie rozliczania skutków ich aktualizacji na dzień bilansowy. I w tym przypadku brak odpowiedniego krajowego standardu oraz międzynarodowego – MSR 38 może być stosowany jedynie dla wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych przez jednostkę w celu prowadzenia działalności operacyjnej, natomiast MSSF 5 (§ 11) może być wykorzystywany w celu ewidencji i wyceny składników aktywów trwałych zakupionych do dalszej odsprzedaży, ale w takim przypadku sprzedaż powinna nastąpić w ciągu roku od dnia nabycia składnika. Dodatkowo zgodnie z wymienionym standardem zakupiony składnik musi być wyceniany w niższej z dwóch wartości – wartości bilansowej (w tym przypadku ceny nabycia) i wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży (§ 15). Konieczność sprzedaży w ciągu roku wyklucza możliwość zakwalifikowania takiego składnika do inwestycji długoterminowych, a wycena w niższej z dwóch wartości stoi w sprzeczności z wyceną w wartości godziwej lub w cenie nabycia pomniejszonej o amortyzację i skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości określonej w ustawie. W efekcie również przepisy MSSF 5 nie mogą być zastosowane dla wartości niematerialnych i prawnych zakwalifikowanych do inwestycji długoterminowych, co oznacza, iż w tym przypadku brakuje regulacji określających, w jaki sposób rozliczyć skutki przeszacowania.

3.3. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do inwestycji

Regulacje w zakresie ewidencji i wyceny instrumentów finansowych znajdują się zarówno w ustawie o rachunkowości, jak i w rozporządzeniu.

3.3.1. Regulacje zawarte w ustawie

Instrumenty finansowe zaliczone do inwestycji krótkoterminowych na dzień bilansowy wycenia się według ceny rynkowej bądź też według ceny rynkowej lub ceny nabycia w zależności od tego, która z nich jest niższa. Instrumenty finansowe mogą być również wyceniane w skorygowanej cenie nabycia (instrumenty dłużne). Skutki aktualizacji wyceny zgodnie z art. 35 ust. 3 ustawy zalicza się do przychodów lub kosztów finansowych bieżącego okresu. W przypadku stosowania innych niż

określone w art. 28 ust. 1 pkt 5 ustawy zasad wyceny krótkoterminowych inwestycji skutki obniżenia ich wartości zalicza się do kosztów finansowych w pełnej wysokości, natomiast skutki wzrostu ich wartości zalicza się do przychodów finansowych w wysokości nie wyższej niż kwota różnic uprzednio odpisanych w koszty finansowe. Z kolei instrumenty finansowe zakwalifikowane do inwestycji długoterminowych na dzień bilansowy wycenia się w wartości godziwej lub w cenie nabycia skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości lub też w skorygowanej cenie nabycia (instrumenty dłużne). Skutki dokonanej wyceny zgodnie z art. 35 ust. 4 ustawy, powodujące wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych, zwiększają kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny. Obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, jeżeli kwota różnicy z przeszacowania nie była do dnia wyceny rozliczona, zmniejsza ten kapitał z aktualizacji wyceny. W pozostałych przypadkach skutki obniżenia wartości inwestycji zalicza się do kosztów finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji, bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

3.3.2. Regulacje zawarte w rozporządzeniu

W rozporządzeniu zamiast podziału instrumentów na krótkoterminowe i długoterminowe wprowadzono cztery kategorie (§ 5 do § 9, § 14, § 21):

- Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu to aktywa nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z krótkoterminowych zmian cen oraz wahań innych czynników rynkowych albo krótkiego czasu trwania nabytego instrumentu, czyli instrumenty finansowe, przetrzymywane przez jednostkę przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, co oznacza, że pozycja ta może być składnikiem jedynie inwestycji krótkoterminowych. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do powyższej kategorii wycenia się w wartości godziwej, a skutki aktualizacji odnosi się na wynik finansowy bieżącego okresu jako przychody lub koszty finansowe.
- Pożyczki udzielone i należności własne to aktywa finansowe (niezależnie od terminu ich wymagalności) powstałe na skutek wydania bezpośrednio drugiej stronie kontraktu środków pieniężnych na cele inne niż nabycie instrumentów kapitałowych. Te spośród nich, które jednostka przeznaczy do sprzedaży w krótkim terminie, zalicza do aktywów przeznaczonych do obrotu. Pozostałe (powyżej 3 miesięcy) będą wchodziły w skład inwestycji krótkoterminowych, jeżeli ich okres przetrzymywania w jednostce nie będzie dłuższy niż 12 miesięcy, a reszta będzie stanowiła składnik inwestycji długoterminowych. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do powyższej kategorii wycenia się w skorygowanej cenie nabycia, a skutki aktualizacji odnosi się na wynik finansowy bieżącego okresu jako przychody lub koszty finansowe.

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności to aktywa niezakwalifikowane do pożyczek udzielonych i należności własnych (zakupione na wtórnym rynku), dla których zawarte kontrakty ustalają termin spłaty wartości nominalnej oraz określają prawo do otrzymania w ustalonych terminach korzyści ekonomicznych, a które jednostka zamierza i może utrzymać do terminu wymagalności. Termin wymagalności może nie przekraczać 12 miesięcy, a wtedy pozycja ta staje się składnikiem inwestycji krótkoterminowych, lub przekraczać jeden rok, a wtedy będzie to składnik inwestycji długoterminowych. Instrumenty finansowe zakwalifikowane do powyższej kategorii wycenia się w skorygowanej cenie nabycia, natomiast skutki aktualizacji odnosi się na wynik finansowy bieżącego okresu jako przychody lub koszty finansowe.
- Pozostałe aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to aktywa, których nie można zakwalifikować do żadnej z trzech wymienionych powyżej pozycji. Kategoria ta powinna stanowić jedynie składnik inwestycji długoterminowych, jednakże ze względu na wprowadzenie w rozporządzeniu określenia „krótka termin”, który oznacza trzy miesiące, kategoria ta może być również składnikiem inwestycji krótkoterminowych. Zakwalifikowane do niej instrumenty finansowe wycenia się w wartości godziwej, natomiast skutki wyceny jednostka gospodarcza może według własnego wyboru odnosić albo na wynik finansowy jako przychody lub koszty finansowe, albo na kapitał z aktualizacji wyceny.

Porównanie rozwiązań w zakresie ewidencji i wyceny instrumentów finansowych w oparciu o ustawę oraz rozporządzenie przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Ewidencja i wycena instrumentów finansowych w oparciu o ustawę i rozporządzenie – porównanie

Instrumenty finansowe					
Sprzedaż, wygaśnięcie do 12 miesięcy					
1	2	3			
Akt prawny	Ustawa	Rozporządzenie			
Klasyfikacja	inwestycje krótkoterminowe	aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	pożyczki udzielone i należności własne	aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Wycena bilansowa	cena rynkowa albo cena rynkowa lub cena nabycia w zależności od tego, która z nich jest niższa, albo skorygowana cena nabycia	wartość godziwa	skorygowana cena nabycia	skorygowana cena nabycia	wartość godziwa

Tabela 1, cd.

1	2	3			
Rozliczenie skutków wyceny	przychody lub koszty finansowe okresu albo przychody lub koszty finansowe oraz kapitał z aktualizacji wyceny (nie może powstać ujemny kapitał ani przychód finansowy w wyniku wzrostu ceny ponad cenę nabycia – tylko gdy wycena inna niż wskazana powyżej)	przychody lub koszty finansowe okresu	przychody lub koszty finansowe okresu	przychody lub koszty finansowe okresu	przychody lub koszty finansowe okresu albo kapitał z aktualizacji wyceny
Zbycie, wygaśnięcie powyżej 12 miesięcy					
Akt prawny	Ustawa	Rozporządzenie			
Klasyfikacja	inwestycje długoterminowe	kategoria „aktywa finansowe przeznaczone do obrotu” nie występuje	pożyczki udzielone i należności własne	aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
Wycena bilansowa	wartość godziwa lub cena nabycia skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości albo skorygowana cena nabycia	–	skorygowana cena nabycia	skorygowana cena nabycia	wartość godziwa
Rozliczenie skutków wyceny	przychody lub koszty finansowe oraz kapitał z aktualizacji wyceny (nie może powstać ujemny kapitał ani przychód finansowy w wyniku wzrostu ceny ponad cenę nabycia)	–	przychody lub koszty finansowe okresu	przychody lub koszty finansowe okresu	przychody lub koszty finansowe okresu albo kapitał z aktualizacji wyceny

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Ryba 2002, s. 320].

Na podstawie tabeli 1 należy stwierdzić, iż o ile metody wyceny bilansowej instrumentów finansowych oraz zasady ewidencji skutków aktualizacji stosowane dla inwestycji krótkoterminowych są identyczne lub bardzo zbliżone, o tyle zasady ewidencji skutków aktualizacji stosowane dla inwestycji długoterminowych w rozporządzeniu i ustawie są z sobą sprzeczne. Co więcej, rozporządzenie obowiązuje już od ponad 10 lat i zostało opracowane na podstawie MSR 39, które od tamtego czasu było wielokrotnie zmienione (w standardzie wprowadzono nowe kategorie, do których kwalifikowane są instrumenty finansowe, a sposób ujmowania skutków aktualizacji ograniczono do rozliczenia z kapitałem). Z tego też powodu i ze względu na sprzeczność z ustawą w opinii autora rozporządzenie powinno zostać uchylone. W efekcie regulacje rozporządzenia nie będą brane pod uwagę w dalszej części artykułu.

3.4. Pozostałe inwestycje

Do powyższej kategorii zalicza się te składnik aktywów, które zostały nabyte, wytworzone w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych innych niż z tytułu wykorzystywania ich w celu prowadzenia działalności operacyjnej, a których to nie można zakwalifikować do wcześniej wymienionych kategorii. Można do niej zakwalifikować między innymi inwestycje w zakup złota, srebra, miedzi, paliw, zbóż lub innych surowców. Składniki pozostałych inwestycji, zaliczone do inwestycji krótkoterminowych, na dzień bilansowy, tak jak instrumenty finansowe ewidencjonowane według przepisów ustawy, wycenia się według ceny rynkowej bądź też według ceny rynkowej lub ceny nabycia – w zależności, która z nich jest niższa. Skutki aktualizacji wyceny – zgodnie z art. 35, ust. 3 ustawy – zalicza się, tak jak w przypadku instrumentów finansowych, do przychodów lub kosztów finansowych bieżącego okresu. Składniki pozostałych inwestycji zaliczone do inwestycji długoterminowych na dzień bilansowy wycenia się w wartości godziwej lub w cenie nabycia skorygowanej o odpisy z tytułu utraty wartości. Skutki dokonanej wyceny, tak jak w przypadku instrumentów finansowych, zgodnie z art. 35, ust. 4 ustawy powodujące wzrost ich wartości do poziomu cen rynkowych, zwiększają kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny. Obniżenie wartości inwestycji uprzednio przeszacowanej do wysokości kwoty, o którą podwyższono z tego tytułu kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, jeżeli kwota różnicy z przeszacowania nie była do dnia wyceny rozliczona, zmniejsza ten kapitał z aktualizacji wyceny. W pozostałych przypadkach skutki obniżenia wartości inwestycji zalicza się do kosztów finansowych. Wzrost wartości danej inwestycji, bezpośrednio wiążący się z uprzednim obniżeniem jej wartości, zaliczonym do kosztów finansowych, ujmuje się do wysokości tych kosztów jako przychody finansowe.

W przeprowadzonej analizie wykazano zbieżność rozwiązań w zakresie ewidencji i wyceny nieruchomości inwestycyjnych oraz wartości niematerialnych i prawnych zaliczonych do inwestycji oraz zbieżność rozwiązań stosowanych dla

instrumentów finansowych i składników zaliczonych do pozostałych inwestycji. Na podstawie przeprowadzonej analizy w opinii autora możliwe jest opracowanie jednolitych zasad ewidencji i wyceny, które mogą być stosowane dla wszystkich wymienionych wcześniej kategorii inwestycji (z trzema wyjątkami ze względu na przedmiot inwestycji i sposób wykorzystania). Szczegółowe rozwiązania przedstawiono w kolejnej części artykułu.

4. Ewidencja i wycena inwestycji – propozycje zmian

Ze względu na odmienny sposób ujmowania skutków aktualizacji w księgach rachunkowych propozycje zmian zostaną zaprezentowane w podziale na: inwestycje krótkoterminowe, inwestycje długoterminowe oraz wyjątki.

4.1. Inwestycje krótkoterminowe

Na podstawie analizy przeprowadzonej w poprzedniej części artykułu można opracować tabelę przedstawiającą rozbieżności oraz wspólne rozwiązania dla poszczególnych kategorii inwestycji.

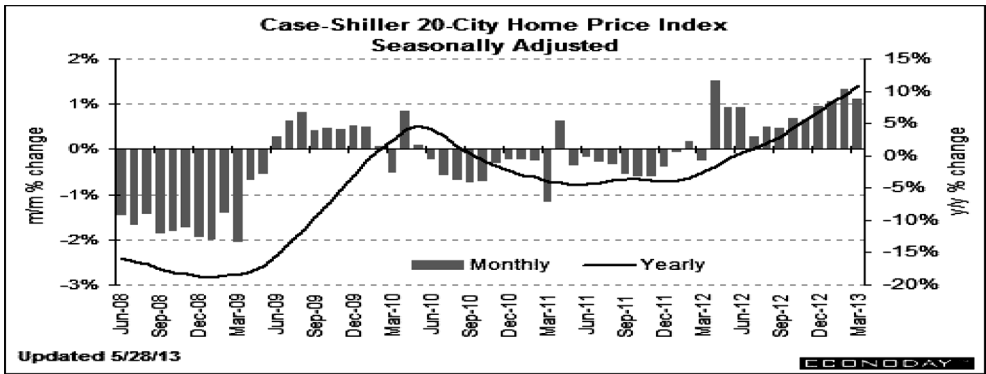
Tabela 2. Zasady ewidencji i wyceny dla poszczególnych kategorii inwestycji krótkoterminowych – porównanie

Inwestycje krótkoterminowe				
Kategoria	Nieruchomości inwestycyjne	Wartości niematerialne i prawne	Instrumenty finansowe	Pozostałe inwestycje
Wycena bilansowa	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o amortyzację i skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o amortyzację i skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena rynkowa lub cena nabycia w zależności od tego, która z nich jest niższa, bądź też skorygowana cena nabycia (instrumenty dłużne)	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena rynkowa lub cena nabycia w zależności od tego, która z nich jest niższa
Rozliczanie skutków aktualizacji	pozostałe przychody operacyjne/pozostałe koszty operacyjne albo przychody/ koszty finansowe – sprzeczność przepisów	pozostałe przychody operacyjne/pozostałe koszty operacyjne albo przychody/ koszty finansowe – sprzeczność przepisów	przychody/koszty finansowe	przychody/ koszty finansowe

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku wyceny bilansowej dla poszczególnych składników inwestycji krótkoterminowych stosowana jest cena rynkowa albo w inny sposób określona wartość godziwa. Zgodnie z § 48A MSR 39 cena rynkowa jest najlepszym potwierdzeniem wartości godziwej, co oznacza, iż wycenę w cenie rynkowej należy utożsamiać z wyceną w wartości godziwej. W efekcie za podstawę wyceny inwestycji należy przyjąć wartość godziwą. Wycena w skorygowanej cenie nabycia obecnie jest stosowana dla instrumentów dłużnych i w opinii autora powinna stanowić wyjątek (ograniczenie do instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności), co zostało opisane w dalszej części artykułu. Również odstępstwem od stosowania wartości godziwej powinna być wycena w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne oraz korekty z tytułu aktualizacji wartości, co zostało uzasadnione w dalszej części artykułu. Z kolei wycena w niższej z dwóch wartości, tj. wartości godziwej lub cenie nabycia, w opinii autora powinna zostać usunięta z ustawy. Inwestycje opisują dwie podstawowe wartości – cena nabycia i wartość godziwa. Obie wartości są niezbędne do obliczenia rentowności inwestycji, a ich połączenie w jednej wycenie to uniemożliwia. Ponadto powyższy sposób wyceny prowadzi do asymetrii wyceny – ujmowane są tylko spadki wartości. A dlaczego nie mogą być ujmowane wzrosty? Czy ujmowanie zwiększenia wartości jest sprzeczne z zasadą ostrożności? Otóż nie. Wycena w wartości godziwej nie jest sprzeczna z zasadą ostrożności. Sprzeczny z zasadą ostrożności może być jedynie sposób rozliczania skutków przeszacowania. W przypadku inwestycji krótkoterminowych skutki aktualizacji instrumentów finansowych i pozostałych inwestycji ujmowane są jako przychody lub koszty finansowe. Dla nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych wykazano w poprzedniej części artykułu sprzeczność rozwiązań, jednakże w praktyce gospodarczej dominującym rozwiązaniem jest ujmowanie skutków przeszacowania na pozostałej działalności operacyjnej. W opinii autora powyższe rozwiązanie jest błędne. W pozostałej działalności operacyjnej powinny być ujmowane jedynie operacje sprzedaży, przeszacowania wartości związane z nieruchomościami oraz wartościami niematerialnymi i prawnymi wykorzystywanymi do celów prowadzenia działalności operacyjnej, tzw. statutowej, jednostki gospodarczej. Inwestycje z definicji nie mogą być użytkowane na wymienione wyżej potrzeby jednostki, a zatem operacje związane z ich sprzedażą, przeszacowaniem, powinny być ujmowane w działalności finansowej. W tym miejscu pozostaje jeszcze jedna kwestia do rozstrzygnięcia – czy ujmowanie w wyniku finansowym skutków przeszacowania inwestycji do wartości godziwej jest zgodne z zasadą ostrożności. W tym celu należy przeprowadzić analizę zmian cen dla nieruchomości (domów) w USA, akcji (w oparciu o indeksy akcji w USA i Polsce) oraz złota – zaprezentowane na poniższych wykresach.

W każdym z analizowanych przypadków spadki lub wzrosty cen rynkowych (wartości godziwych) występują naprzemiennie, czyli nie mają charakteru trwałego. Dopiero transakcje sprzedaży powodują ich realizację. Oznacza to, iż do czasu sprzedaży inwestycji spadki (jako koszty, które nie zostały zrealizowane) i wzro-

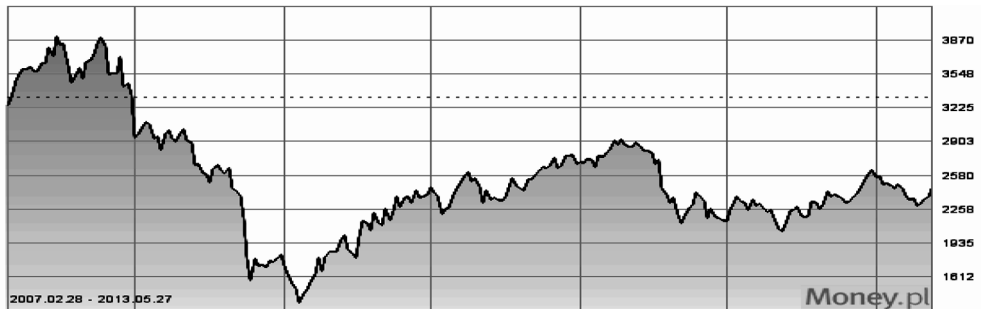
Rys. 1. Case-Shiller – indeks cen domów w 20 miastach USA w latach 2008-2013

Źródło: [www.bloomberg.com].

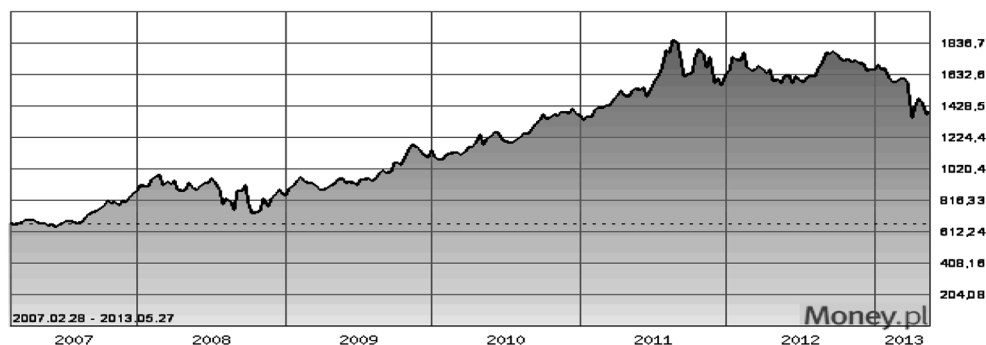
Rys. 2. Dow Jones Industrials Average – indeks cen akcji w USA w latach 2007-2013

Źródło: [www.money.pl].

Rys. 3. WIG 20 – indeks cen akcji w Polsce w latach 2007-2013

Źródło: [www.money.pl].

Rys. 4. Ceny złota w latach 2007-2013

Źródło: [www.money.pl].

sty (jako przychody, które nie zostały zrealizowane) nie powinny być ujmowane w wyniku finansowym jednostki. Nie powstaje niewątpliwy przychód, a koszt nie zostaje poniesiony. W takiej sytuacji zgodnie z zasadą ostrożności wzrosty/zmniejszenia wartości inwestycji krótkoterminowych powinny być ujmowane na przykład w kapitale z aktualizacji i przenoszone na wynik finansowy dopiero w momencie sprzedaży. Niestety, opisane rozwiązanie nie jest zgodne ani z amerykańskimi standardami sprawozdawczości, ani z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości. W opinii autora skutki aktualizacji inwestycji (w ustawie), pomimo sprzeczności z zasadą ostrożności, powinny być rozliczane bezpośrednio w wyniku finansowym – w takim przypadku zachowana będzie bezpośrednia porównywalność sprawozdań finansowych. Ponadto sposób rozliczania skutków przeszacowywania wartości ma również wpływ na wskaźniki giełdowe spółek, na przykład wskaźnik cena do zysku. Ujmowanie skutków wyceny w kapitale z aktualizacji może spowodować niższą wycenę spółek notowanych na warszawskiej giełdzie. Biorąc pod uwagę wymienione argumenty ewidencja i wycena inwestycji krótkoterminowych powinna przebiegać w sposób przedstawiony w tabeli 3.

Tabela 3. Ewidencja i wycena inwestycji krótkoterminowych – propozycja zmian

Inwestycje krótkoterminowe				
Kategoria	Nieruchomości inwestycyjne	Wartości niematerialne i prawne	Instrumenty finansowe	Pozostałe inwestycje
Wycena bilansowa	wartość godziwa	wartość godziwa	wartość godziwa	wartość godziwa
Rozliczanie skutków aktualizacji	przychody/ koszty finansowe	przychody/ koszty finansowe	przychody/ koszty finansowe	przychody/ koszty finansowe

Źródło: opracowanie własne.

4.2. Inwestycje długoterminowe

Tak jak w przypadku inwestycji krótkoterminowych również dla inwestycji długoterminowych można opracować tabelę przedstawiającą rozbieżności oraz rozwiązania identyczne dla poszczególnych kategorii inwestycji.

Tabela 4. Zasady ewidencji i wyceny dla poszczególnych kategorii inwestycji długoterminowych – porównanie

Inwestycje długoterminowe				
Kategoria	Nieruchomości inwestycyjne	Wartości niematerialne i prawne	Instrumenty finansowe	Pozostałe inwestycje
Wycena bilansowa	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o amortyzację i skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości	cena rynkowa lub w inny sposób określona wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o amortyzację i skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości	wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości albo skorygowana cena nabycia (instrumenty dłużne)	wartość godziwa albo cena nabycia pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości
Rozliczanie skutków aktualizacji	pozostałe przychody/koszty operacyjne	pozostałe przychody/koszty operacyjne	przychody lub koszty finansowe oraz kapitał z aktualizacji wyceny (nie może powstać ujemny kapitał ani przychód finansowy w wyniku wzrostu ceny ponad cenę nabycia)	przychody lub koszty finansowe oraz kapitał z aktualizacji wyceny (nie może powstać ujemny kapitał ani przychód finansowy w wyniku wzrostu ceny ponad cenę nabycia)

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku wyceny bilansowej dla poszczególnych składników inwestycji długoterminowych stosowana jest wartość godziwa. Ten sposób wyceny powinien pozostać niezmienny. Z kolei wycena w skorygowanej cenie nabycia również dla inwestycji długoterminowych powinna zostać ograniczona jedynie do instrumentów dłużnych, które jednostka zamierza utrzymać do terminu wymagalności (wyjątek opisany w dalszej części artykułu). Wyjątkiem od wyceny w wartości godziwej powinna być także wycena inwestycji długoterminowych w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne oraz korekty z tytułu aktualizacji wartości (opisane w dalszej części artykułu). W przypadku inwestycji długoterminowych skutki aktualizacji ujmowane są albo jako pozostałe przychody lub koszty operacyjne jako efekt przeszacowania nieruchomości (dla wartości niematerialnych i prawnych brak

rozwiązań), albo w kapitale z aktualizacji wyceny oraz w wyniku finansowym (instrumenty finansowe oraz pozostałe inwestycje). Na podstawie analizy kształtowania się cen nieruchomości (rys. 1) należy stwierdzić, iż obecnie stosowany sposób rozliczania skutków ich przeszacowania nie znajduje ekonomicznego uzasadnienia – ceny zmniejszają się lub zwiększają w kolejnych okresach, nie można tutaj mówić o trwałym wzroście lub spadku. Dla wartości niematerialnych i prawnych niestety nie można przeprowadzić analizy ze względu na brak aktywnego rynku (sporadyczne transakcje) – w takiej sytuacji samo oszacowanie wartości godziwej sprawia trudności, jeśli w ogóle oszacowanie wartości jest możliwe. Ze względu na niską płynność (brak aktywnego rynku) w opinii autora skutki aktualizacji tego typu inwestycji długoterminowych nie powinny być ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym. Alternatywnym rozwiązaniem stosowanym obecnie na podstawie ustawy o rachunkowości jest ujmowanie skutków przeszacowania inwestycji w kapitale z aktualizacji wyceny oraz w wyniku finansowym (nie może zostać wykazany w wyniku finansowym zysk na instrumencie powstały w wyniku przeszacowania powyżej ceny nabycia), jednakże to rozwiązanie w opinii autora nie znajduje ekonomicznego uzasadnienia i jest sprzeczne z zasadą ostrożności. Owszem, wzrosty wartości inwestycji (powyżej ceny nabycia) ujmowane są w kapitale z aktualizacji jako przyrosty wartości, które nie zostały zrealizowane (zasada realizacji) i które nie stanowią niewątpliwych przychodów (zasada ostrożności), jednakże spadki wartości inwestycji (poniżej ceny nabycia) ujmowane są natychmiast w wyniku finansowym. Spadki wartości mogą w kolejnych okresach ulec odwróceniu (por. rys. 1-4), a zatem nie powstaje tutaj uprawdopodobniony koszt (zasada realizacji nie jest spełniona). Dodatkowo taki sposób ujmowania skutków aktualizacji oznacza, iż w każdym przypadku powstaje utrata wartości, a tak w rzeczywistości nie jest. W opinii autora

Tabela 5. Zasady ewidencji i wyceny inwestycji długoterminowych – propozycja zmian

Inwestycje długoterminowe				
Kategoria	Nieruchomości inwestycyjne	Wartości niematerialne i prawne	Instrumenty finansowe	Pozostałe inwestycje
Wycena bilansowa	wartość godziwa	wartość godziwa	wartość godziwa	wartość godziwa
Rozliczanie skutków aktualizacji	kapitał z aktualizacji wyceny, odpis z tytułu utraty wartości ujmowany w kosztach finansowych	kapitał z aktualizacji wyceny, odpis z tytułu utraty wartości ujmowany w kosztach finansowych	kapitał z aktualizacji wyceny, odpis z tytułu utraty wartości ujmowany w kosztach finansowych	kapitał z aktualizacji wyceny, odpis z tytułu utraty wartości ujmowany w kosztach finansowych

Źródło: opracowanie własne.

skutki przeszacowania inwestycji długoterminowych powinny być ujmowane w kapitale z aktualizacji wyceny – zarówno wzrosty, jak i spadki. Dodatkowo, w przypadku stwierdzenia utraty wartości, część odpisu ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny powinna zostać przeniesiona na wynik finansowy jako koszty finansowe (dla wszystkich kategorii inwestycji – por. pkt 4.2 artykułu). Powyższe rozwiązanie jest zgodne zarówno z zasadą ostrożności, jak i z zasadą realizacji. Ostatecznie ewidencja i wycena inwestycji długoterminowych powinna przebiegać w sposób zobrazowany w tabeli 5.

4.3. Wyjątki

W poprzedniej części artykułu wskazano skorygowaną cenę nabycia oraz cenę nabycia pomniejszoną o amortyzację i skorygowaną o odpisy z tytułu utraty wartości jako wyjątki, które powinny pojawić się w zakresie wyceny inwestycji. Wyjątkiem powinna być również wycena inwestycji w cenie nabycia.

4.3.1. Skorygowana cena nabycia

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o rachunkowości skorygowana cena nabycia może być stosowana dla wszystkich inwestycji, które mają określone lub możliwe do określenia płatności oraz określony termin wykupu, czyli może być stosowana dla wszystkich instrumentów dłużnych. Konsekwencją stosowania skorygowanej ceny nabycia jest rozliczanie premii lub dyskonta dla instrumentów dłużnych w oparciu o efektywną stopę dochodowości. Taki sposób wyceny w opinii autora powinien być stosowany jedynie w przypadku instrumentów dłużnych utrzymywanych do terminu wymagalności, stanowiących zarówno inwestycje krótkoterminowe, jak i inwestycje długoterminowe. Tylko w tym przypadku przepływy pieniężne w żadnym z okresów nie są zależne od wartości godziwej instrumentu dłużnego w momencie sprzedaży (cena sprzedaży jest równa wartości nominalnej i nie jest zależna od zmiany rynkowych stóp procentowych). W pozostałych przypadkach wewnętrzna stopa zwrotu uzyskana na dzień sprzedaży jest zależna od ceny sprzedaży, co oznacza, iż odsetki efektywne obliczane w kolejnych okresach obrachunkowych do dnia sprzedaży i tak nie odpowiadają efektywnej stopie zwrotu uzyskanej z dnia sprzedaży. Zatem inwestycje w instrumenty dłużne, które są narażone na ryzyko stopy procentowej (w konsekwencji narażone na ryzyko cenowe) powinny być wyceniane w wartości godziwej, a nie w skorygowanej cenie nabycia.

Skutki aktualizacji instrumentów dłużnych wycenianych w skorygowanej cenie nabycia (rozliczenie premii lub dyskonta), zakwalifikowane do inwestycji krótkoterminowych oraz długoterminowych, powinny być ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym jako przychody lub koszty finansowe. W sytuacji gdy instrumenty dłużne zakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności (wycenianie w skorygowanej cenie nabycia) zostaną sprzedane, sprawozdanie finansowe powinno zostać skorygowane w roku, w którym dokonano sprzedaży i w roku poprzedzającym sprzedaż tak, jakby instrumenty dłużne były wyceniane w wartości godziwej.

4.3.2. Cena nabycia pomniejszona o amortyzację i skorygowana o odpisy z tytułu utraty wartości

Ten sposób wyceny na dzień bilansowy dotyczy tylko tych nieruchomości inwestycyjnych i wartości niematerialnych i prawnych, które będą podlegały amortyzacji, co oznacza, iż jednostka oczekuje spadku ich wartości wraz z upływem czasu. Korzyści ekonomiczne będą uzyskiwane w postaci przychodów z tytułu użytkowania składnika inwestycji do celów innych niż działalność „statutowa” (np. w ramach umowy najmu). Przychody oraz koszty użytkowania składnika (w tym amortyzacja oraz odpisy z tytułu utraty wartości) dla składników stanowiących inwestycje zarówno krótkoterminowe, jak i długoterminowe powinny być ujmowane w wyniku finansowym jako przychody lub koszty finansowe (por. pkt 4.1 artykułu) zgodnie z zasadą współmierności (z wykorzystaniem rozliczenia międzyokresowego kosztów).

4.3.3. Cena nabycia

Cena nabycia powinna być stosowana do wyceny bilansowej jedynie dla tych składników inwestycji krótkoterminowych oraz długoterminowych, dla których nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej, a które to składniki nie podlegają amortyzacji. Cena nabycia powinna być testowana na okoliczność utraty wartości, a skutki przeszacowania z tego tytułu powinny być ujmowane w wyniku finansowym okresu, w którym dokonano przeszacowania, jako koszty finansowe.

5. Uwagi końcowe

W artykule przeprowadzono analizę przepisów ustawy o rachunkowości w zakresie ewidencji i wyceny inwestycji. Wykazano, iż obecnie stosowane (odrębne) rozwiązania dla każdej z kategorii inwestycji (wyszczególnionych w ustawie) nie znajdują ekonomicznego uzasadnienia. W opinii autora zasady ewidencji i wyceny inwestycji powinny być identyczne (z wyjątkiem trzech przypadków opisanych w artykule) dla wszystkich kategorii inwestycji, bez względu na przedmiot inwestycji. Jedynym kryterium, które wykorzystano w celu rozróżnienia rozwiązań (w zakresie ewidencji i wyceny), jest podział inwestycji na krótkoterminowe oraz długoterminowe ze względu na inny sposób ujmowania skutków przeszacowania na dzień bilansowy. Jednakże, jak wykazano w artykule, nawet ten podział można wyeliminować, a wtedy zasady ewidencji i wyceny będą identyczne dla wszystkich kategorii inwestycji, bez względu na przedmiot, jak i okres, w którym inwestycje będą utrzymywane przez jednostkę gospodarczą. Otrzymane rozwiązanie jest zgodne z zasadami rachunkowości, ale niestety nie jest zgodne z rozwiązaniami stosowanymi obecnie w standardach międzynarodowych, a jego wprowadzenie uniemożliwiłoby bezpośrednio porównywanie sprawozdań finansowych w obszarze inwestycji. Z tego też powodu w artykule zaproponowano zmiany, które mają na celu ujednoczenie zasad

ewidencji i wyceny inwestycji oddzielnie dla inwestycji krótkoterminowych i długoterminowych.

Literatura

- Jajuga K., Kuziak K., Markowski P., 1997, *Inwestycje finansowe*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- MSR 38, Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 38, Wartości niematerialne, 2004 r. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r.
- MSR 39, Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 39, Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena z wyjątkiem niektórych przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń, 2004 r., Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r. z późn. zm.
- MSR 40, Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 40, Nieruchomości inwestycyjne, 2004 r., Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r.
- MSSF 5, Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 5, Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana, 2004 r., Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 r.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, Dz.U. z 2001 r., nr 149, poz. 1674.
- Ryba A., 2002, *Instrumenty finansowe jako składniki inwestycji, Inwestycje w rachunkowości*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 961, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2009 r., nr 152, poz. 1223 z późn. zm.
- Walińska E., 2002, *Inwestycje – definicja, zakres i klasyfikacja. Inwestycje w rachunkowości*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 961, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław.
- www.bloomberg.com/markets/.
- www.money.pl/gielda.

RECORDING AND MEASUREMENT OF INVESTMENTS IN ACCORDANCE WITH THE ACCOUNTING ACT – DISCUSSION ARTICLE

Summary: In this article the regulations of The Accounting Act are analyzed in the scope of investments recording and measurement. It has been proved that currently applied solutions, separate for each investment category specified on the basis of The Accounting Act, do not have economic justification. As a result the changes have been proposed to standardize recording and measurement principles for short-term investments and long-term investments.

Keywords: investments, recording, measurement, The Accounting Act.